

-Pamebhamε

"Nimlɔɔ : 46 "su : "BHLE "SU -Kwε 2017 "Su -bha 'sëedhe -mü "Gwεetaawo

WON -TAONG -MA 'GÜ 'SËEDHE

Journal mensuel en
langue Dan (Yacouba)
pamebhamε =le réveilleur

Kwu" -mε -nu, -tiaandhö "pepe 'ö 'kwa -kë =danwopö -me
'ka, "iin 'ö =danwo -dho -yö ka -kë, kwaa -bha "yuu bha.

Dhiang -wo -tiaandhe

'WON -TAONG -MA 'GÜ 'SËEDHE

-Më 'ö -kë 'yö -dhe 'dhö- bha kö
'wön -taong -ma 'gü 'sëedhe -yö kë
kwa -de -wo -nu 'gü ? -Më 'ö -kë 'yö
'yaa 'to "kwi -wo waa- -wo "wεε -nu
woo doseng -bha? -Kwaa 'wön dö-
'ka =dhe "kwi -wo waa- -wo "wεε
-nu bha kë 'ö- wo =bhlëësü mε -nu
"yan 'gü "kpungtaa bha, -a -wön 'kun
'ö- -mε -nu -wa wo "gbu-, 'ö 'wo
=baa -a -nu -bha, 'yö -kë. =Ya kë
"dhü kö -yö -së kö 'mε 'ö "dhü -yö ö
-de gaa- pë 'kun -së, kö -a =bhlëë -yö
kë mε "wεε -nu "yan 'gü. 'Yaa yö -zë
-a 'ka, -wo 'bha 'yaa =bhlëësü kö -yö
ziö- 'ka -wo 'bha -ta. -Wo =gban -yö

doseng, -A -kë "dhü -sü 'gü, kö -dhe -
ya -bha kö 'kwa kwa -de -wo 'ö -kë
=Dan -wo 'ka bha, 'kwa baa- -bha kö
=bhlëë -yö kë- -bha. -Kwaa 'wön dö-
'ka =dhe 'mε 'ö 'yaa ö -de -wo pö, 'ö
mε "wεε -nu -wo nü 'ö- pö, kö -ya kë
-wo 'dhe 'ö bha, -a -bha =dhuëng 'ka,
kö -ya kë =dheng -mε 'ka. -A -wön 'gü,
-kwa kwa wë slëë kwa -de -wo "piü.
-Kwa dö -a -ya -dhe waa- pö -dhe 'ka.
'Pë 'ö -kë 'ö 'sëedhe 'ö -kë
-Pamebhamε 'sëedhe 'ö ya, 'ö -kë 'yö
bha. -Yö kë -sü 'ka -wo =plε 'gü. "Maa
"sε, Gbiaan =gwinng- "sε waa- 'Siiploo
"sε, -a -nu -bha -ben -yö -ya -sü 'ka

"Gwεetaa -wo 'gü, 'yö -wo "pepe 'ö
'Dannëng "sε 'gü, -a -nu -bha 'dhö
Blowo 'gü.

-Kwaa 'gü ma -së 'ka =dhe 'sëedhe
ya 'yii kë kë "dhü doseng kö 'kwa kwa
-dewo doseng nü- draan-. -Yö -kë 'pö
"dhü kö -yö kwa "yan "pu, -yö kwa
"tu "pu kö 'kwa 'wön -taong -nu ma,
kö 'kwa 'dho kë- 'wön -nu 'ö 'wo kë
sië =dεε "kpungtaa, -a 'gbe -dhe 'gü
tii, "kεε kö 'kwa 'wön 'gbe ma.

'Mε 'dhe 'ö 'wön 'bha 'dhö- -gö kö
-ya pö yi -dhe 'ö -gban kwaa- =Dan
-wo "sε 'gü -wön -bha, yi -ya -sü 'ka
"Maadhe =dede =në- -bha.

Kwaa- =danwo pö "sε 'gü -wön

-TAMATI =YA KË =NAO -SLOO 'GÜ -PË =DEDE 'KA =DËE

"Su 'ö 'go sië dhang -bha ya, kwa dheebhang 'bha -nu 'wo -kë " kwi -nu 'ka, -wo kë -nu
kwa "piü Maadhö. -Ang nu -gen -mü =dhe -tamati -bha -kë =nac -sloö 'gü -pë 'ka -sü -
zon kwa -dhe. -yö yi "piü kö, -wo "dhiü kwa 'ka kö 'kwa- -da =danwo 'gü. -a -kë "dhü -sü
bha- 'gü, =danwo =klang -gome "glüglü -nu, 'wön ya -yö dhi ka -dhe. -wo -go -dhe
=gban 'gü wo nu yë -së bha- kë -dhe 'gü "Maadhö. Yë -së 'ö "dhü bha, -a zü -yö -bho kwa

dheebhang Daanmε -nu =në- -ta. Daan -dhe -
nu oo "Maa -dhe -nu oo, mε =gban kwa -bha
'wön -së -mü. -yö kë ka "yaan =dhe, =nac -
sloö --sü 'yii dö 'foyi yaa gbluu" -sü -bha. -a -
wön 'gü, 'wön 'ö =gban -tmati ta -sü -bha
bha, -ka -kwaa 'kun kwa faan 'ka. 'kö =dee
'bhaa- ta -sü -naa dö, -yö kë ü "yaan =dhe -
wo 'wön =gban daan" =në mε -ya wo. -a -gen
-mü =dhe 'wön 'ö mε -ya =daan 'yö mε -ko
kun. - tapë -ziaan 'ö -kë -tamati 'ka bha, -a
"dhö dö -sü 'yaa =gbao. -a -gen -mü =dhe -a
'dhö -mε -nu -wo -go wo "gbluu 'wo nu -a
'dhö -dhe 'gü 'bhladhe -nu =gban 'gü. =dhe 'ö
"dhü n dheebhang -nu, -ka ka faan 'sü kö
'wön 'ö këwön 'ka 'kwaa- kë -a kë "töng 'gü
=niidadhe -nu kë "töng -nu, -dhekpaoyi -nu,
-kwε -nu -zon. ¹⁵ Kö -wo -ya dhang- 'gü -wo
-dhe "pu "kpungtaa. 'Yö dho 'ö -kë "dhü. ¹⁶ -
Kö 'ö -Zlaan -yö "bhü -pë -nu 'wo bha -a -nu
"gblüglü =plε 'wo dhang- -bha bha- -nu -da
'ka 'yö bha. 'Yö- 'kpiisü 'ö -kë 'yënn- 'ka, -yo
-wo 'yënn- 'gü, 'yö- seennë -sü 'ö -kë "su 'ka -yö
-wo gbeng. 'Yö "susënnnga 'në -nu -da 'pö.

-Zlaan -yö bö -bö 'wön 'deede -ta 'yö 'wön "gbüglü -kë

²⁶ 'Yö -Zlaan -ya pö: «Kwa mebhudhe -pë kë, kö -yö kë =dhe kwa 'dhö, -yö kë kwa -bho -bha -dede 'ka, kö -yö -ya 'yuö -nu 'wo =weeyi =bhaa, -maa -nu, 'pödhö -wü -nu, "kpungtaadhe -todhö -sü waa- wü 'seennë "pepe 'kö "se -ta, -a -nu =gban -gö "dhiü.»

L'orthographe DAN

Voici ce que nous pouvons utiliser pour savoir lire et écrire en langue dan.			ëë	"këë	daba	ü	'gü	intérieur
Les consonnes et les voyelles que vous ne voyez pas ici sont les mêmes qu' en français.			ën	'kën	rassasier	üü	"güü	amère
Attention:			ëën	=klëën	entourer	ün	=blün	miette
1. c, h, j, qu et x n'existent pas en dan.			ea	"kpëa	sec	üün	glüün	rouler
2. r ne se trouve jamais au début d'un mot.			ean	gean"	scorpion	ü	"gü	brûler
Voici le reste de l' alphabet :			gw	-gwë	caillou	üü	"bhüü	tarir
Lettres Exemple Traduction	Aa	"kaa	in	"bin	fleur	v	"tv	oreille
	An	"gan	iin	"iin	ou	vv	"tuv	sauce
	Aan	saan	ı	"wı	parler	-Wo 'dho -kə (Les tons)		
	aə	kao	u	"gbu-	fort			
aən	'daən-	cadeau	kw	=kwaa	main gauche	très haut	"dhü	arbre
bh	-bho	perdrix	ng	gbeng	nuit	haut	'kə	maison
dh	dhe	araignée	oo	-zoo	chenille	moyen	dë	père
ee	=wee	cabris	ə	'pə	credit	bas	=zε	termite
ε	"pε	mère	ən	"yən	huile	très bas	-dhə	amour
εε	=wεε	sel	əən	=yəən	sang	très haut + très bas	"klang-	singe
en	-gen	déchirer	ö	pö	dire	haut + très bas	'yënn-	soleil
εen	=gblëen	moquerie	öö	töö	panier	moyen + très bas	saa-	savon
ë	pë	pied	u	"su	lune	bas + très bas	=göö-	iroko
		long	un	bu	tombeau	moyen + très haut gean"	scorpion	
		chose	uun	=yuun	asticot	moyen + haut	kpuu'	souche

'Wön 'ö -gban 'Flangsü -dhe -gödhüme -ya -sü -bha.

'Wön -së 'ö kë Flangsë -se 'gü
"töng ya- 'gü yö -mu -kö -ye
Flangsë -se -gödhüme -dee -
bha -sü 'ka. 'wön 'kpüi- 'ö "dhü
bha kö- 'wön

'bha 'ö =klang- 'gblüglü -nu
'ö 'wo Niveesite waa- naa
=klang- -göme -nu -wa -da 'gü

yö =ne. =Dhe 'ö woo -dede 'wo
'yaannu, 'ö 'wo wo -zo gön,
'yö 'wo pö =dhe 'ö -kë =dhe
woo- =klang- -kö -nu, 'sëëdhe -
wo pö -dhe 'ö -kë =dhe 'sëëdhe

-yö -gun yöö kë 'nu mü, kö -wa
=loo mü -wo 'yaannu -wa -nu -
wo pö bha, -a pë =gbaan kë zii,
'me 'ö yöö dö -a -nu -gbangö
kö -dhe -nu 'ö 'wo bha -wo -pë

kē, 'yaa 'dhō, 'yō woo -dede
'wo wo -ko -da 'wɔn bha- 'gü. -
A zü -yō -bho =klang- 'dhe -nu
'ō 'wo =klang-
kē Nivēsite -dhe 'dhe 'ō
Kokodi -dhe 'gü, =nē -a -nu -
ta. =Klan- -nu bha 'yō mē do -
yō 'wēē- kēng do (500 frs) bho,
'yō -naa =klang- -go -mē -nu
bha 'mē 'ō "dhū 'ō 'wēē- "gblü
do (5000 frs) bho. -Wa zü -
bho "dhū "kwi -a "su 'ō -ziō 'ō
'wo Mars -kē, 'ō 'kwa- -dhe
'Dannēng -wo 'gü << -Zaka -
ya bho >> bha- 'gü. 'Wēē- 'dhe

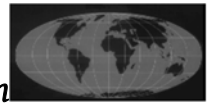
'ō -waa =slō =kō -ya kē
"miliōng -yaaga waa- 'wēē-
"gblü kēng do 'ō -ko =ple.
=Klang- -go -mē -nu waa- woo-
=klang- "dhū 'nē -nu bha -wa -
kē "dhū kō guvēnōma -yō "kan
'nē 'bha wo 'ō -ta. -A -dhe -ya
-bha
=dhe yō =nē -a -bha yē 'dhō -
mü 'nu. Kwa -wo -ya 'gü do
'yō 'kwa =klang- -nu bha -a -nu
nuwē -dede bho. Atanna -ya -
nu -koowon dhi. -A -gen -mü
=dhe 'ō gun -bleesü =ya

kē =dhe -ko 'ō bha- 'dhō kō -
nu =klang- kē -dhe 'yaa -
tiaandhe, pē see- =nē 'ō 'wo-
wo, 'ko =nē 'ō 'wo- zē 'yō mē
'dhō ga, 'ō =bhlēē 'yaa -ya
=klang- -go -mē -nu oo,
didhetēē -nu oo, -a -nu -bha
=klang- "kwanngdhe "gblügbü
-nu bha, -a -nu 'gü. =Ya kē
"dhū kōgen -dee -sē =nē kwaa-
'nē -nu 'wo- sü bha.
=Ya 'go mü =klang-
"kwanngdhe bha, -a 'dhe 'ō
-Buakē -a dhi -dee "pu -dhe

'yaa =gblēn 'zü. -Zianwo
=minisü 'ō -kē naō -yō mē
-bha =minisü 'ka kwa -go "se
'ō ya 'gü, 'ō 'wo- -dhe Soro
Giyōngmō, -yō "miliōng
"saodo (6.000.000) nu -sü
'ka kō klang- "kwanngdhe
-dhe 'ō -Buakē bha, -a -dhe
-nu 'ō 'wo see- -sü 'ka -wa
-nu -pē kē- 'gü.

Kpɔngtaadhe -wɔn

EMANUEDHO MAKLON

waa

MADHINO DHE PENO

EMANUEDHÖ MAKLON =NĒ -YA FLANGSÜ -DHE -GŌ "DHIÜ

Do 'ō 'kwa wo =dē, "puu 'ka -sü bha, -a -nu
-dhe =gban "pepe
'gü "kpungtaa, 'wɔn 'ō -
gban -ya -de 'flēē- 'gü -sü
-bha, 'wɔn -nu -kē -ta "puu
'ka -sü -bha, -a -nu =slō
-sü =ya kē "gbu-. -A -kē
"dhū-sü bha- 'gü,
"kpungtaa, "pēn 'dhe -nu 'ō
'wo -kē =Dhamlēēēē "se
-go "dhuü- =yēn -dhe -nu,
"se -nu 'ō 'wo 'yēngg- -wo
-zian 'ka, Metii "se -nu, se
"wēē 'bha -nu 'ō 'wo to -a
-nu 'gü, -ya -de 'flēē- 'gü
-sü waa- 'wɔn -nu -kē -ta

EMANUEDHO MAKLON

-yō 'pē 'ō mē =gban -
bha 'ka -a -wɔn 'kun "gbu-
'Ya 'dho- kē- yōō doseng 'ō
bha pē 'ka. 'yō Emanuedhō
Maklōn -ya pō 'pē 'ō nu siē
=dē 'ko -san, -gblü,
"ninaa, 'wɔn yaa suu
=gban -suu 'ka, yō bha, 'ō -
dho 'ko zē -ang 'ka kō flēē-
bhodhe -yō kē -dhe =gban
'gü. -Yakwēē- 'kpii- 'ō kē -
kē "dhū =mlēēēē "se 'gü
bha, =minitrē 'ō -kē dhebē
'ka kwaa- 'Kōdivuaa -se ya
'gü, 'ō yō nū 'kōdhi 'gü -wɔn
-nu, dhebē -nu -wɔn, 'nē -
gban -

a -bha bha, -yō -gun -a -ta
waa- 'ō -dō -bha -nu 'ō 'wo -
kē dhebē -nu 'ka, -a -nu
=gban -wo kē -dho 'Kwa- pō
"dhū kō kwa- -pō =dhe -a -
dhe -ya -bha kō kwaa- 'nē
dhebē -nu, kwa dheebhang
dhebē -nu, kwaa- dhebē -nu,
-a -nu -dho -yō kwa kē
kō 'kwa- -nu -wɔn 'kun
"gbu-, 'kwa dō -a -nu -gban -
go yi =gban "pēpē 'ka kwaa-
-tosea 'gü

EMANUEDHÖ MAKLON kō 'atanna -yō ü -ta 'k bha, 'aa -yō kē

IZRAEDHÖ -se 'ö bha, wɔn 'gü =dedewo kö -yö kē kwa "yaan =dhe
-a -dhea -bha kö me Atanna -bha -kɔ -yö "se
"pepe 'kwa bheɛ" -a kē -ta.

"Yu -wɔn

Pë "bin =ple ya -a -nu -ga -së -dede 'ka. -Wo -bhə wo 'kwëë-, "kë -a do -zë 'ka -dhe "saaga -ya -bha. -A -nu =mɔɔ.

'Ö GO 'MÜ,

Gəndë 'në do 'bha bha 'yö -gban =gee -gɔ. -Kpo 'ö 'wo- wo
"dheɛdhö, 'yö- pö yöö "yedhe kē "siëë- 'ka me -nu "yan
"dhiü "dheɛdhö 'mü kö me -nu -wa pö ö "gbu-. -Aga kö
=gee bha =ya ö -kɔ ziö- -bha -bleɛ 'gü, kö -yaa gën "kan, -

yaa lɔɔ =ya ö -gən yö- -ta. "Kaa 'ö 'me bha -a zü -bha, -yaa zü
kē tii 'ka =ni. -A "dhiü -zian nü 'ö yöö ö -kɔ kpa- -ta, "iin -a zü
kpö nü yöö -a -gbleɛn 'kpɔ -ee ? =Gee =de 'pö yaa- "piü 'ö ö -
gən 'go -bleɛ bha- -ta..

GAMA UBEE

Pë -Wlangda -sü

Yi- pö sië ka -dhe 'ka ka baa-. Kaa- danwopö 'sëedhe 'gbe yöö nu. -Ka ka "yan to- -nu -gɔ =dhe -gwëme ö "yan to wenga

"Gwüng

'Me 'ö =mɔɔ ma -mü -bha, 'yö dɔ "kpan "dhiü

'Ka ka bo 'sëedhe ya- -wo pö -sü 'ka, 'wɔn 'bha =ya kē ka -go kö 'ka pö yi -dhe, -ka 'sëedhe kē kö 'ka bo. Yii- 'dresü =ne : www.pamebham.info
'Ka dho -kpan -a "dhəɔ -bha -bha 'me 'ö- -nu "piü "Maadhö, -Ang -bha tiotioo "nimlɔv =ne "ZeEmanueldhö 07-17-19-38, -KPAAN Zozefinö 08-89-17-18
waa -GAMA UBEE 09-78-19-98.
Ka -mɔɔn -a -bha 'pö 'ka Mail bɔ yi -dhe : zeh_emmanuel@yahoo.com

